



Eastern Partnership
ROAD SAFETY OBSERVATORY



Funded by
the European Union

OCTOMBRIE 2025

SIGURANȚA RUTIERĂ ÎN PARTENERIATUL ESTIC DIN PUNCT DE VEDERE AL DATELOR – 2025

CARTOGRAFIEREA VULNERABILITĂȚII UTILIZATORILOR DRUMURILOR: TIPARE REGIONALE ALE DECESELOR ȘI TRAUMATISMELOR

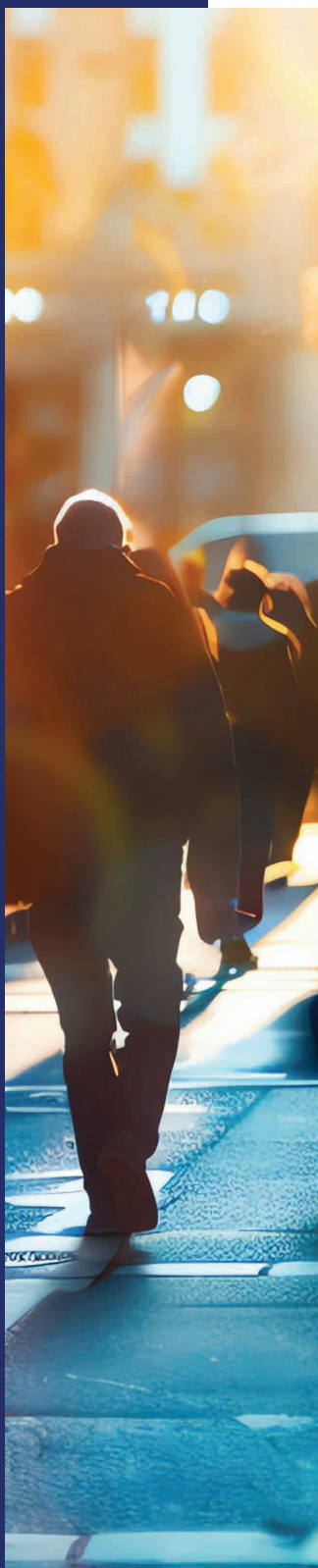
Întocmit de Echipa de prelucrare a datelor din
cadrul Observatorului pentru siguranța rutieră al
Parteneriatului Estic:
Mariam Lobjanidze,
Elene Seturidze,
Tatia Khidasheli

DISCLAIMER

Acest document a fost elaborat cu sprijinul financiar al Uniunii Europene. Conținutul acestui document este responsabilitatea exclusivă a Observatorului pentru siguranța rutieră al Parteneriatului estic (EaP RSO) și nu poate fi considerat în niciun caz ca reflectând poziția Uniunii Europene.

INTRODUCERE

Observatorul pentru siguranța rutieră al Parteneriatului estic (EaP RSO) intenționează să consolideze elaborarea de politici de siguranță rutieră bazate pe dovezi prin îmbunătățirea disponibilității, comparabilității și analizei datelor privind accidentele rutiere în întreaga regiune. Ca parte a acestui efort, EaP RSO a elaborat un raport concentrat asupra Armeniei, Georgiei și Moldovei, care rezumă numărul deceselor și traumatismelor în accidente rutiere între anii 2021 și 2023. Prezentarea generală examinează distribuția victimelor între diferite categorii de utilizatori ai drumurilor – ocupanții vehiculelor, pietoni, ocupanții camioanelor, utilizatorii de vehicule cu două și trei roți, bicicliști și alții – și evidențiază tiparele demografice ale victimelor pietonale în funcție de vârstă și gen. Prin prezentarea acestor indicatori într-un context regional comparativ, analiza identifică grupele cele mai vulnerabile și subliniază provocările constante în materie de siguranță, cu scopul de a informa cu privire la mecanismele de intervenție direcționată și de a alinia rezultatele în materie de siguranță rutieră cu cele mai bune practici internaționale.



DISTRIBUȚIA DECESELOR ȘI TRAUMATISMELOR ÎN ACCIDENTE RUTIERE PE GRUPE DE UTILIZATORI AI DRUMURILOR

Distribuția deceselor în accidente rutiere pe grupe de utilizatori arată atât similitudini regionale, cât și caracteristici specifice fiecărei țări. Pe baza datelor din perioada 2021-2023, ocupanții vehiculelor și pietonii reprezintă, în mod constant, cea mai mare parte a victimelor. În același timp, riscurile emergente sunt evidente și în rândul altor categorii de utilizatori ai drumurilor, reflectând diferențele în ceea ce privește componența traficului și condițiile de siguranță din Armenia, Georgia și Moldova.

În toate cele trei țări, ocupanții vehiculelor (șoferii și pasagerii autoturismelor cu patru roți și ai vehiculelor ușoare) rămân grupul cel mai afectat. În Armenia, aceștia au reprezentat jumătate din totalul deceselor și aproape 70% din traumatisme în 2023, numărul victimelor atingând un maxim de 55,5% în 2022. În Georgia, aceștia au reprezentat 53,4% din decese și 48,9% din traumatisme în 2023, în timp ce în Moldova au reprezentat 48% din decese și 50% din traumatisme în același an. Aceste procente constant înalte evidențiază necesitatea unor măsuri mai stricte de siguranță a vehiculelor și de aplicare a legilor privind traficul rutier.

Pietonii sunt al doilea grup cel mai vulnerabil din țările selectate, deși proporția acestora variază. În Armenia, pietonii au reprezentat 28,6 % din decese și 17,7 % din traumatisme în 2023, în timp ce în Georgia au reprezentat 25,1 % din decese și 17,8 % din traumatisme. Datele din Moldova au arătat că pietonii au reprezentat 28 % din decese și 26 % din traumatisme în 2023. În ciuda variațiilor, povara constantă indică importanța critică a infrastructurii prietenoase cu pietonii și a campaniilor de conștientizare.

Pentru ocupanții camioanelor (șoferii și pasagerii vehiculelor grele), tiparele sunt mai amestecate. Armenia a raportat o creștere a numărului de decese pentru acest grup de la 14,3% în 2022 la 19,6% în 2023, deși numărul traumatismelor a rămas constant la 9,8%. În Georgia, numărul deceselor a scăzut la 12,2% în 2023, în timp ce numărul traumatismelor

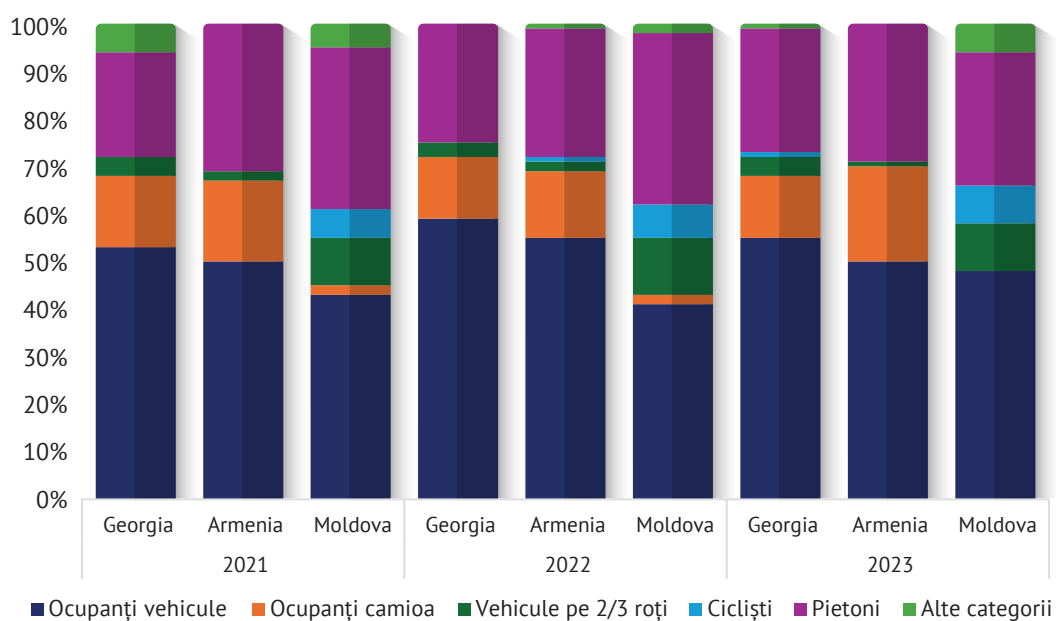
a rămas la 6,4%. Moldova a raportat rate neglijabile ale deceselor în rândul ocupanților camioanelor, cu doar 1% din traumatisme înregistrate în 2023. Aceste cifre sugerează că sunt necesare intervenții de siguranță specifice, dar diferențiate, pentru utilizatorii de vehicule grele.

Rolul vehiculelor cu 2/3 roți (motociclete, mopede, scutere) este în creștere, în special în Georgia, unde ponderea traumatismelor în care au fost implicate aceste vehicule a crescut brusc la 11,5 % în 2023, de la 8 % în 2022, cu 4,2 % din numărul total de decese. Armenia a înregistrat cifre mai modeste, cu un procent al deceselor de 1,3 % și o ușoară creștere a numărului de traumatisme, până la 2,5 %. În Moldova, ponderea deceselor a rămas stabilă la 10 %, în timp ce traumatismele au înregistrat o ușoară tendință de creștere, ajungând la 14 % în 2023. Traiectoria ascendentă a ponderii acestora evidențiază vulnerabilitatea crescândă a acestui grup în toate cele trei țări.

Cicliștii rămân o parte relativ mică, dar vizibilă, din victimele accidentelor rutiere. Armenia a înregistrat rate foarte scăzute, numărul deceselor scăzând la 0,3 % în 2023, iar al traumatismelor sub 0,4 %. În Georgia, numărul deceselor a crescut modest la 0,8% în 2023, în timp ce numărul traumatismelor a rămas la aproximativ 0,7%. Cu toate acestea, Moldova a raportat ponderi mai mari, cicliștii reprezentând 8% din decese și 6% din traumatisme în 2023. De asemenea, este de remarcat faptul că ciclismul rămâne, în mare parte, nepopular atât în Armenia, cât și în Georgia.

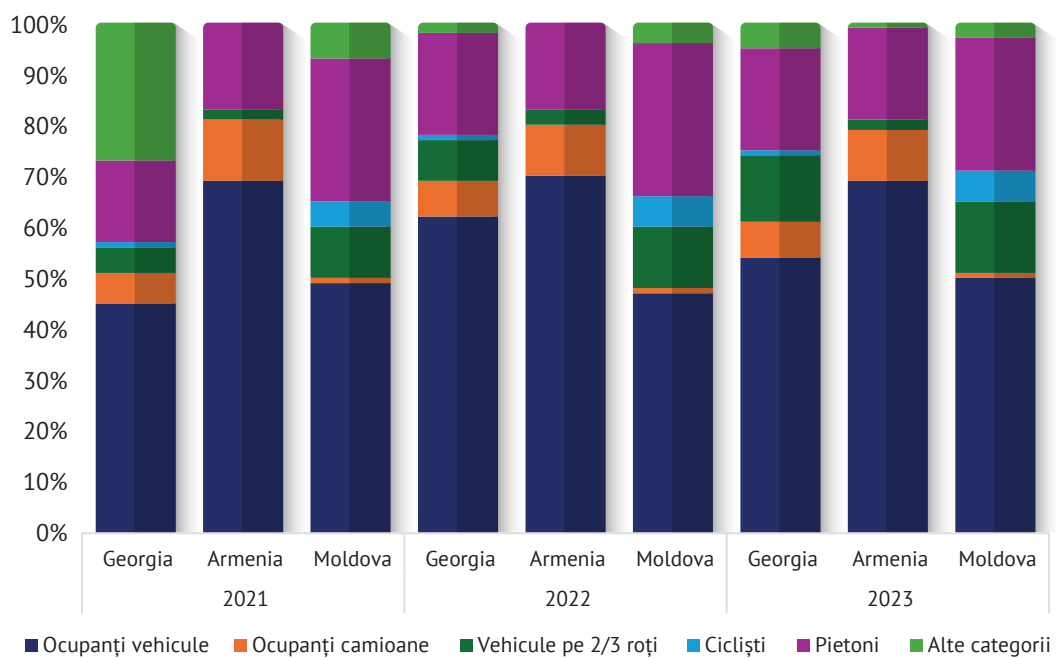
În cele din urmă, alte categorii de utilizatori ai drumurilor au reprezentat ponderi mici, dar semnificative. Armenia a raportat aproximativ 0,3 % din decese și 0,9 % din traumatisme în 2023, Georgia a înregistrat 1 % din decese și 5 % din traumatisme, în timp ce Moldova a înregistrat 6 % din decese și 3 % din traumatisme. Deși minore prin comparație, aceste categorii indică riscuri diverse care nu trebuie neglijate în strategiile globale de siguranță.

Graficul 1. Distribuția deceselor în accidente rutiere, pe grupe de utilizatori ai drumurilor (2021-2023)



Sursa: Profilul țării privind siguranța rutieră, Banca Mondială, 2024

Graficul 2. Distribuția traumatismelor în accidente rutiere, pe grupe de utilizatori ai drumurilor (2021-2023)



Sursa: Profilul țării privind siguranța rutieră, Banca Mondială, 2024

DISTRIBUȚIA DECESELOR ȘI TRAUMATISMELOR PIETONILOR ÎN ACCIDENTE RUTIERE PE GRUPE DE VÂRSTĂ ȘI GEN

Analiza datelor privind accidentele rutiere cu pietoni din Armenia, Georgia și Moldova în perioada 2021 - 2023 relevă faptul că bărbații adulți și persoanele în vârstă sunt în mod constant grupele cele mai vulnerabile, în timp ce femeile și copiii sunt, de asemenea, expuși unor riscuri semnificative. În toate cele trei țări, bărbații adulți cu vârstă activă (15-64/17-60 de ani) au înregistrat cel mai mare număr de decese în rândul pietonilor, în timp ce femeile adulte au înregistrat niveluri similare sau chiar mai ridicate în ceea ce privește traumatismele. În Armenia, numărul deceselor în rândul bărbaților adulți a variat între 27 și 41 pe an, în timp ce în Georgia a fluctuat între 33 și 48, iar în Moldova a atins un maxim de 43 în 2022, înainte de a scădea brusc la 22 în 2023. Traumatismele în rândul bărbaților adulți au urmat tendințe similare, ajungând la 414 în Armenia în 2022 și variind între 414 și 419 în Georgia în cei trei ani, în timp ce Moldova a înregistrat o scădere de la 232 în 2021 la 156 în 2023.

În rândul femeilor adulte cu vârstă activă s-a înregistrat, în mod constant, un număr ridicat de accidentări, în special, în Georgia, unde numărul acestora a crescut de la 422 în 2021 la 478 în 2023. Armenia a înregistrat, de asemenea, niveluri ridicate, cu 398 de accidente în 2021 și 382 în 2023, în timp ce Moldova a înregistrat o tendință descendentă, de la 237 în 2021 la 146 în 2023. Numărul deceselor în rândul femeilor adulte a fluctuat în cele trei țări: în Armenia, acesta a rămas relativ ridicat, scăzând de la 27 în 2021 la 18 în 2023; în Moldova, a scăzut de la 12 în 2021 la 6 în 2022, ca apoi să crească din nou la 10 în 2023; iar în Georgia, a înregistrat o tendință descendentă constantă, de la 14 în 2021 la 9 în 2023.

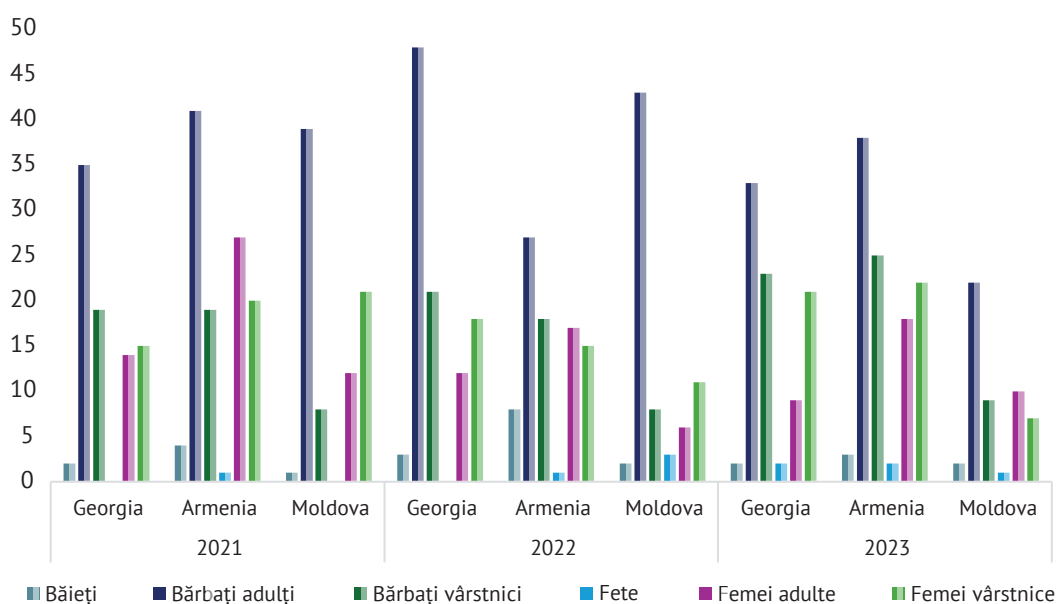
Populația vârstnică (61/65+ de ani) a prezentat riscuri crescute sau constant ridicate, în special în Armenia și Georgia. Numărul deceselor în rândul bărbaților vârstnici a crescut în Armenia de la 19 la 25 și în Georgia de la 19 la 23 între 2021 și 2023, în timp ce în Georgia s-a înregistrat o creștere de la 15 la 21 în rândul femeilor vârstnice.

În Armenia, numărul deceselor în rândul femeilor vârstnice a crescut, de asemenea, de la 15 în 2022 la 22 în 2023. Prin contrast, Moldova a înregistrat o tendință pozitivă, numărul deceselor în rândul bărbaților vârstnici rămânând stabil la 8-9 pe an, iar numărul deceselor în rândul femeilor vârstnice scăzând semnificativ de la 21 în 2021 la 7 în 2023. În ceea ce privește traumatismele, cifrele au fluctuat: în Armenia, acestea au scăzut în rândul bărbaților în vârstă, dar au crescut în rândul femeilor; în Georgia, tendința a fost ascendentă pentru ambele grupe, la fel ca în Moldova. Cu toate acestea, numărul total de traumatisme în Moldova a rămas mult mai scăzut, la fel, ca în cazul deceselor.

În cazul copiilor (0-14/0-16 ani) s-a înregistrat un număr relativ scăzut de decese în toate cele trei țări, deși tendințele au variat. În Armenia, numărul deceselor în rândul copiilor a rămas scăzut, dar variabil, în timp ce în Georgia a fluctuat la niveluri similare modeste, la fel ca în Moldova. Traumatismele, însă, prezintă o situație mai îngrijorătoare: Armenia a înregistrat o creștere a traumatismelor atât în rândul băieților, cât și în rândul fetelor. Tendințe similare au fost observate în Georgia pe parcursul perioadei de trei ani. Prin contrast, Moldova a înregistrat o scădere a numărului traumatismelor în rândul copiilor.

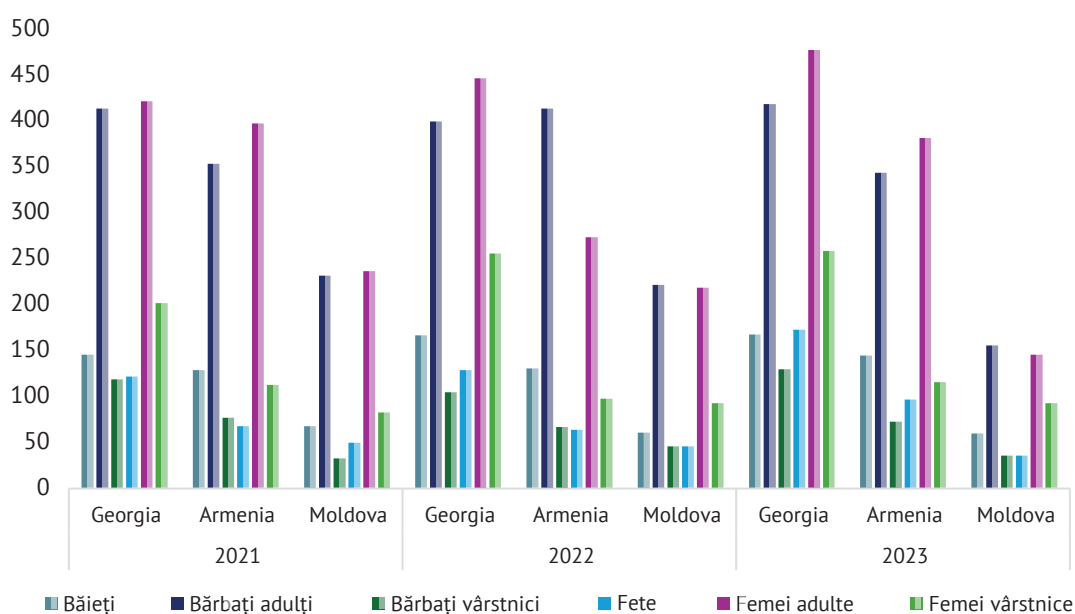
Per ansamblu, analiza evidențiază faptul că bărbații adulți și persoanele în vârstă rămân grupele cele mai vulnerabile în accidente rutiere cu pietoni din Armenia, Georgia și Moldova, în timp ce femeile adulte și copiii prezintă, de asemenea, cu riscuri semnificative, în special în ceea ce privește traumatismele. Armenia și Georgia prezintă, în general, tendințe mai ridicate și în creștere în ceea ce privește traumatismele și decesele, în special în rândul persoanelor în vârstă și al femeilor adulte, în timp ce Moldova prezintă cifre globale mai scăzute și unele îmbunătățiri în timp, în special, în ceea ce privește persoanele în vârstă și populația infantilă. Aceste tendințe sugerează vulnerabilități constante specifice de gen și vârstă, cu diferențe notabile între cele trei țări, subliniind necesitatea unor intervenții specifice în domeniul siguranței rutiere.

Graficul 3. Distribuția deceselor pietonilor în accidente rutiere pe grupe de vârstă și gen (2021- 2023)



Sursa: Profilul țării privind siguranța rutieră, Banca Mondială, 2024

Graficul 4. Distribuția traumatismelor pietonilor în accidente rutiere pe grupe de vârstă și gen (2021- 2023)



Sursa: Profilul țării privind siguranța rutieră, Banca Mondială, 2024

CONCLUZIE

Siguranța rutieră rămâne o preocupare importantă în Armenia, Georgia și Moldova, unde decesele și traumatismele din accidente rutiere continuă să genereze impacturi sociale și economice semnificative. Datele din perioada 2021-2023 arată că ocupanții vehiculelor și pietonii reprezintă cea mai mare parte a victimelor, în timp ce riscurile pentru utilizatorii de vehicule cu două și trei roți devin din ce în ce mai evidente. Defalcarea pe grupe pe vârstă și gen evidențiază vulnerabilitatea bărbaților adulți și a pietonilor în vârstă. Moldova înregistrează unele îmbunătățiri, în special, în ceea ce privește populația vârstnică și copiii, în timp ce Armenia și Georgia se confruntă cu provocări mai constante sau în creștere. Aceste constatări indică necesitatea continuării eforturilor de consolidare a aplicării legii, îmbunătățire a infrastructurii, optimizare a colectării datelor și promovare a conștientizării, cu obiectivul mai vast de a reduce treptat costurile umane și economice asociate accidentelor rutiere.

DESPRE OBSERVATORUL PENTRU SIGURANȚA RUTIERĂ AL PARTENERIATULUI ESTIC

Observatorul pentru siguranța rutieră al Parteneriatului estic (EaP RSO) este o inițiativă comună a celor cinci țări membre ale Parteneriatului estic – Armenia, Azerbaidjan, Georgia, Moldova și Ucraina – cu obiectivul comun de a reduce cu 50 % numărul victimelor accidentelor rutiere până în 2030. Deținem date la nivel național și acționăm ca o forță catalizatoare pentru a consolida colectarea, gestionarea și analiza datelor naționale privind siguranța rutieră. Scopul nostru este de a monitoriza datele privind siguranța rutieră dincolo de cele derivate din accidente și de a împărtăși bunele practici pentru a contribui la crearea unui grup solid de practici bazate pe dovezi, esențiale pentru elaborarea politicilor de siguranță rutieră. Misiunea noastră este de a reduce numărul victimelor accidentelor rutiere prin îmbunătățirea calității colectării sistematice și consolidate a datelor privind decesele și traumatismele grave în accidente rutiere, în conformitate cu cele mai bune practici ale UE și internaționale. Secretariatul tehnic al Observatorului este găzduit de Georgia și este condus de ISET Policy Institute și EASST. Activitatea noastră este finanțată de UE prin Direcția Generală Vecinătate și Negocieri privind Extinderea (DG NEAR) ca parte a rețelei globale de observatoare regionale pentru siguranța rutieră sprijinite de Banca Mondială.

În esență, EaP RSO funcționează mai mult decât ca un simplu depozit de date – este o platformă globală care încurajează schimbul de bune practici, facilitează elaborarea de politici bazate pe dovezi și promovează coordonarea regională în gestionarea siguranței rutiere. Observatorul se concentrează pe cinci componente cheie: date privind siguranța rutieră, cunoștințe, resurse, instrumente și dezvoltarea rețelei, depunând eforturi pentru standardizarea colectării datelor pe baza protocoalelor CADaS și MiniCADaS, în paralel cu consolidarea capacităților în toate țările partenere. Prin programe de formare specifice, asistență tehnică și implicarea părților interesate, inclusiv a agențiilor guvernamentale, a organizațiilor societății civile și grupurilor de utilizatori vulnerabili ai drumurilor, EaP RSO creează o bază solidă pentru intervenții în domeniul siguranței rutiere bazate pe date concrete, care vor salva, în cele din urmă, vieți și vor reduce costurile economice și sociale devastatoare ale accidentelor rutiere în întreaga regiune a Parteneriatului estic.

